

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Commentariorvm, Ac Dispvationvm, In Tertiam Partem Divi Thomae. Tomi Qvinqve

Qui Est Primvs De Sacramentis: In Qvo Ea Continentvr, Qvæ Post
Præfationem Indicantvr

Suárez, Francisco

[Köln], 1619

1 An sit necessaria ad primam iustificationem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-93807](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-93807)

is, quia est vnio cum Christo, qui in hoc sacramento continentur: quomodo etiam, qui per fidem & charitatem vnitur Christo, dicitur spiritualiter manducasse Christum, & hoc sacramentum, sicut Paul. Cor. 10. ait, israelitas eandem escam & potum spirituales manducasse & bibisse. Hoc ergo posteriori modo dicitur res huius sacramenti necessaria ad salutem, vt latius infra exponemus.

Secundo de ipso sacramento dicit D. Tho. non esse tam necessarium ad salutem sicut baptismum, quod in arg. sed contra, probat testimonio. Aug. l. 1. cont. duas ep. Pelag. 22. sed D. Th. vel non retulit haec verba ex originali, sed ex Gratiano: vel forte incidit in methodum Cod. sic n. refert verba Aug. Nec illud cogitatis paruulos vitam habere non posse, qui sunt expertes corporis & sanguinis Christi; quomodo refert eadem verba Gratian. in ca. in Ecclesia de conf. d. 4. re tamē vetera non ita legendū est, sed vt habent veri & emendati Cod. Nec illud cogitatis, eos vitam habere non posse, qui fuerint expertes corporis & sanguinis Christi, iudicente ipso: Nisi manducaueritis carnem meam & biberitis sanguinem meum, non habebitis vitam in vobis. Vnde ex hoc loco potius videtur probari huius sacramenti necessitas, & plane ex contextu & intentione Aug. costat hanc esse mentē illius, quo a. sensu veritas sit, infra dicitur. Ratione probat D. Th. assertionē suam: primo, quia perceptio baptismi est simpliciter necessaria ad vitam spirituales, perceptio a. Eucharistia ad consummationē eius: magis a. necessaria est vita, quam perfectio eius. Secundo quia aliquibus, sc. paruulis, necessarius est baptismus re ipsa susceptus, non tamē Eucharistia, quia per baptismi sacramentum ordinatur ad Eucharistiam, & veluti desiderant illam: & hoc satis est, vt accipiant rem sacramenti ad salutem necessariam: ad baptismum a. non ordinantur per aliud sacramentū, nec per proprium actum illū desiderare possunt, & ideo sine ipso sacramento non possunt recipere rem sacramenti. Ex quibus ration. videtur colligi, mentē D. Th. esse, asserere hoc sacramentū esse necessarium in re vel in voto, nunquā tamen esse necessariam realem susceptionē eius, necessitate sc. medijs seu finis, sicut interdum est susceptio baptismi: quo a. sensu haec doctrina suscipienda sit, in sequenti Disput. tractabitur, vbi etiam solutionem argumentorum explicabimus.

DISPUTATIO XL.

De necessitate sacramenti Eucharistiae.

Disputatio haec coniuncta est cum quaestione, an sit hoc sacramentum, & cum institutione eius: quia sacramenta ab institutione habent necessitatē, & propter necessitatem institui solent: vnde considerare oportet, necessitatem hanc comparari posse ad institutionem vel antecedentem vel consequentem. Vnde quaeri potest, an institutio huius sacramenti fuerit necessaria: & an, posita institutione, visus talis sacramenti sit necessarius. De priori quaest. nihil est quod dicamus: nam in illa constant duo. Primum est, non fuisse hanc institutionem simpliciter & absolute necessariam ad salutem nostram: potuisset enim Deus absq. hoc sacramento, multis alijs modis illam consummare & perficere, vt per se constat. Secundum est, hanc institutionem fuisse vtilissimam, atq. adeo necessariam, vt dicitur, ad melius esse: fuit enim post incarnationis mysterium hoc sacramentum accommodatissimum medium ad fructum ipsius incarnationis, passionis, & mortis Christi percipiendum, quod in praec. Disput. satis indicatum est, & inf. latius tractabitur, cum de reali praesentia corporis Christi, & de huius sacramenti effectibus seu vtilitatibus disputabimus.

Franc. Suarez Tom. 3.

Secunda igitur quaestio proprie ad hanc disputationem pertinet, in qua non agimus de necessitate praecipi, quae solum est necessitas ad vitandum hominum peccatum: de qua supponimus latum esse praeciptum eiuinm de vtu huius sacramenti, & hoc sensu necessarium esse ad salutem feruare hoc praeciptum tempore & aetate, qua obligat. Agimus ergo de necessitate medijs, quae est necessitas proprie & per se, ad obtinendam salutem: & consistit in hoc, vt constat ex materia de baptismo, & alijs locis, quod sacramentum sit per se institutum ad dandum aliquem effectum gratiae simpliciter necessarium ad salutem: nani si hoc non habeat, non potest vlla ratione in eo assignari aliqua necessitas medijs, distincta a necessitate praecipi. Vnde considerandum vltcrius est, omnes esse eius gratiae necessarios ad salutem posse reuocari ad duo capita, sc. ad primam gratiam & remissionem peccati mortalis vel originalis: & ad perseverantiam in gratia vsq. ad mortem. De his ergo duobus videndum est, an Eucharistia sit necessarium medium ad aliquod horum obtinendum: quia, si ad neutrum necessaria est, euidenter concluditur, non esse medium simpliciter necessarium ad salutem, nam praeter illa duo, & quae ad illa obtinenda simpliciter necessaria sunt, nihil aliud ad salutem requiritur, quia secundum fidem, qui fuerit iustus, & in iustitia perseverauerit, vsq. ad finem, saluabitur.

SECTIO I.

An hoc sacramentum sit necessarium ad primam iustificacionem obtinendam.

Non inuenio ab vilo, etiam haeretico, expresse affirmatum, realem sumptionem Eucharistiae necessariam esse aliquibus ad primam iustificacionem obtinendam, quia necessarium omnino est, vt baptismus praecedat tempore aliquo, etiam breuissimū illud esse fingatur. Certum autem est, baptismum rite & sine obice susceptum, statim habere suum effectum, absq. vlla dilacione, vel dependentia a futuro sacramento. Dixerunt autem nonnulli ex Catholicis sacramentum Eucharistiae esse necessarium ad primam iustificacionem vel in re vel in voto susceptum: nec desunt, qui putent, hanc esse mentem D. Th. hic, & inf. q. 79. a. 1. ad 1. vbi dicit, ante susceptionem huius sacramenti neminem habere gratiam nisi ex aliquo voto ipsius, vel per seipsum, sicut adulti, vel voto ecclesiae, sicut paruuli: & ar. 3. eiusdem quaest. similem habet doctrinam. Quorū fundamentum praecipuum sumitur ex verbis illis Ioan. 6. Nisi manducaueritis carnem filij hominis, & biberitis eius sanguinem, nō habebitis vitam in vobis: quanquam enim nonnulli contendant, ea tantum de adultis esse intelligenda, ad quos Christi sermo tunc dirigebatur: tamen sancti Patres saepe hoc testimonio probant, necessarium esse paruulis aliquo modo manducare corpus, & biberere sanguinem Christi. Ita sentit aperte Cyr. l. 3. ad Quir. c. 25. Innoc. Papa ep. 26. & Aug. ep. 105. & d. li. 1. contra duas epist. Pelag. c. 22. & lib. 1. de peccator. merit. c. 20. vbi id confirmat, quia verba generalia sunt: & quia alias posset etiam dici, non intelligi illa verba de omnibus adultis, sed de illis tantū, qui praesentes aderant Christo. Item, quia ibidem Christus ait, Panis, quem ego dabo vobis, caro mea est pro mundi vita: iuxta quam expositionem constat, illis verbis non esse explicatam solam necessitatē praecipi, sed medijs: quia in paruulis sola haec posterior necessitas locū habet, sicut constat in similibus verbis: Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Sp. S. Ex quorum verborum similitudine confirmari potest haec sententia, quia si in vno loco illa forma verborum explicat medium omnibus necessarium, cur non in alio, cum vis & forma verborum sit eadem? Et hinc sententiae videtur fauere Cyr. l. 4. in Ioan. cap. 14. vbi exponens de hoc sacramento citata verba, dicit: Non possunt cum sanctificatione vitae fieri partici-

Quorūdam opinio.

Con. Flor.

pes, qui per mysticam benedictionem Iesum non suscep-
erunt. Confirmatur tandem: nam Concil. Floren-
dicum effectum huius sacramenti esse vnionem populi
Christiani ad Christum, seu adunationem hominis
ad Christum: sed hæc vnio fit per gratiã primã, per
quam vnimur, & incorporamur Christo: ergo prima
gratia est effectus huius sacramenti per se, & ex insti-
tutione illius: ergo ad illam obtinendam est aliquo
modo necessarium hoc sacramentum, saltẽ in voto.

1. Conclusio

Vt autem rei veritas elucescat, dicendum est primo:
hoc sacramentum non esse per se institutum ad
remissionem peccati originalis, vel mortalis: atque
adeo neque ad primam gratiam conferendam. Hæc
conclusio pertinet ad doctrinam de effectibus huius
sacramenti infra q. 79. tradendam: sed, quia funda-
mentum est presentis questionis, & ab aliquibus Ca-
tholicis reuocatur in dubium, breuiter hic confir-
manda est. Existimo enim rem esse omnino certam:

Trident.

Primo ex Conc. Trid. sess. 13. Can. 5. vbi anathematis
damnat eos, qui dicunt præcipuum fructum huius
sacramenti esse remissionem peccatorum: at vero si
per se esset institutum ad remittendum originale vel
mortale peccatum, & primam gratiam conferendã,
certe hic esset vel præcipuus vel vnus ex præcipuis
effectibus eius, & cap. 2. dixerat idem Concil. Hoc
sacramentum esse institutum tanquam spiritualem
animarum cibum, quo alantur & confortentur vi-
uentes vita illius, qui dixit: Qui manducat me, & ipse
viuet propter me, & antidotum, quo liberemur à cul-
pis quotidianis, & à peccatis mortalibus præseruemur.
Vbi aperte distinguit inter mortalia & venialia
peccata, & venialia sentit tolli per hoc sacramentum,
etiam postquam commissa sunt: de mortalibus autẽ
non item: sed dari auxilium, vt non committantur:
aperte etiam hoc sacramentum ex vi suæ institutio-
nis supponere videtur vitam, quam alit: per se autem
non esse institutum ad dandam illam, quod clarius
constat ex Con. Flor. dicente: effectum huius sacramẽ-
ti esse augmentum gratiæ, & omnem illum spiritualem
effectum, quem materialis cibus in corpore efficit:

Con. Flor.

Et infra subdit Eugenius, Huius sacramenti effe-
ctus, quem in anima efficit digne sumentis, est aduna-
tio hominis ad Christum: & quia per gratiam homo
Christo incorporatur, & membris eius vnitur, conse-
quens est, quod per hoc sacramentum in sumentib.
digne gratia augeatur. Ex quibus verbis aperte con-
stat non primã gratiã, sed gratiæ augmentũ esse effe-
ctum huius sacramenti. Et cum dicitur, vnionem ad
Christũ, seu vnitatem corporis Christi esse effectum
huius sacramenti, non intelligitur de ipsamet effectio-
ne, vel, vt ita dicam, prima constitutione huius vnio-
nis, seu prima coniunctione membrorum huius cor-
poris: hic enim est proprius effectus baptismi: qui, si
amittatur, per pœnitentiam reparatur. Intelligitur
ergo de perfecta vnione istius corporis iam constitui-
ti: cum suo capite Christo & membrorum eius inter-
se: institutum enim est hoc sacramentum, vt confer-
ret & perficiat huius corporis vnitatem. Quo etiam
sensu Innoc. III. c. Cum Marthæ de celebr. Miss. dixit,
rem huius sacramenti esse vnitatem, id est, perfectio-
nem vnitatis & charitatis: & clarius Concil. Lateran.

Innoc. III.

Con. Later.

in c. Firmiter, inquit, hoc sacramentum institutum esse
ad perficiendum mysterium vnitatis. Ac demique om-
nes Patres, & Conc. vbi cumq; de effectibus sacramẽ-
ti disputant, datum esse dicunt in spirituale nutrimẽ-
tum & augmentum charitatis. Et valde pium, ac proba-
bile est, datum esse, vt nos excitet ad amorem Chri-
sti non solum secundum diuinitatem, sed specialiter
secundum humanitatem, & similiter ad mutuam in-
ter nos dilectionem: hoc enim speciali modo vnitas
cum Christo & membrorum eius inter se est proprius
& sacramentalis effectus huius sacramenti, non vero
prima gratia, nec remissio peccati mortalis.

2. Probatũ
rationibus
Prima ra-
tio

Secundo argumentor ratione, primo & à priori,
quia ad vnum effectum seu finem principalem, vnum

sacramentum per se & proxime instituitur, alioqui
certus numerus sacramentorum non posset præscri-
bi ex propriis finibus & effectibus eorum: sed ad re-
missionem originalis peccati per se primo institutus
est Baptismus: ad remissionem vero mortaliũ post
baptismum commissorum datum est pœnitentię sa-
cramentum: ergo Eucharistia ad neutrum istorum
effectuum est per se primo instituta: ergo neq; ad pri-
mam gratiam conferendam: nam prima gratia & re-
missio peccati, quod per illam formaliter expellitur,
ad vnum, & eundem effectum sacramentalem perti-
net. Nec vero dici potest sacramentum baptismi aut
pœnitentię non remittere peccata propria virtute,
quam ex propria institutione habent: id n. aperte re-
pugnat eam sana doctrina fidei, vt in propriis dispu-
tationibus de his sacramentis offenditur. Secunda ra-
tio sumi potest ex ipsa cibi metaphora. Quis n. dicat
cibum creatum esse ad vitam dandam, prout per pri-
mam generationem, seu per resurrectionem datur
cibus enim per se & ad suum finem vitam supponit:
datur autem ad illam seruandam & nutriendam.
Cum ergo hoc sacramentum institutum sit tanquam
spiritualis cibus, non est ordinatum ad conferendã
spiritualem vitam seu primam gratiã. Vnde formari
potest tertia ratio: quia nullum sacramentum per se,
ac necessario supponit effectum, propter quem per se
primo instituitur: esset enim præposita & inordina-
ta institutio: sed vsus huius sacramenti per se supponit
primam gratiam & remissionem peccati, multo magis
quam reliqua, quæ dicuntur sacramenta virorũ,
vt satis aperte docuit Con. Trid. sess. 13. c. 7. his verbis: Trid.
Si non decet ad sacras vllas functiones quẽquam ac-
cedere, nisi sancte, certe quo magis sanctitas & diuini-
tas huius celestis sacramenti viro Christiano com-
perta est, eo diligentius cauere ille debet, ne absq; ma-
gna reuerentia & sanctitate ad id percipiendũ acce-
dat. Et infra docet præmittendã esse confessionem,
quando conscientia peccati mortalis intercedit, & tunc
quis contituitur se esse existimet: nimirum, vt propter
maiores reuerentiam debitã huic sacramento, ma-
ior et diligentia adhibeatur ad accedendum sine gra-
ui peccato: lignum ergo est, non esse recipiendum hoc
sacramentum propter talem remissionem obtine-
dam, & consequenter neq; ipsum sacramentum esse
propter hunc finem, seu effectum per se institutum.

Quarto argumentor (ad confirmandas rationes
factas, & excludendas euasiones, quæ saltem verbis
congingi possunt) quia, si prima gratia vel remissio
peccati mortalis est per se effectus huius sacramenti,
vel id est ex speciali fœ illius effectus, propter quem
est institutum, vel ex generali, quia nimirum hoc sa-
cramentum est fons, & veluti causa vniuersalis con-
currens ad effectus omnium sacramentorum. Primum
dici non potest aliquo probabili fundamento, quia nul-
lo Scripturæ testimonio nullaue promissione magis
tribuitur huic sacramento effectus baptismi aut Pœ-
nitentię, quam Confirmationis vel alterius sacramẽ-
ti. Nec ille effectus primæ gratiæ habet maiorem pro-
portionem cum fine, vel proprio effectũ huius sacra-
menti, quod per modum cibi institutum est, & ad nu-
triendam vitam spiritualem ordinatur, quam ex sua
institutione per se supponit: vnde hanc partem satis
confirmant omnia quæ adduximus, & multa ex his
quæ de alia parte dicemus ad hanc poterũt applicari,
quæ in sequenti et conclusionem fiet euidentior. Altera
vero pars de generali concursu huius sacramenti, quæ
à quibusdam specie falsæ pietatis asseritur, nec pro-
babilis est, nec ad dignitatem huius sacramenti, vel
deuotionem, atq; adeo neq; ad pietatem quicquam
confert. Probarur primo, quia vel hæc casualitas v-
niuersalis sequitur ex sola ac præcisa institutione hu-
ius sacramenti aut ex promissione speciali. Primum
dici non potest: cur enim non posset Christus institu-
ere hoc sacramentum, non conferendo illi hunc
generalem effectum: aliud est n. loqui de Christo se-
cundum

eundem se, aliud prout est in hoc sacramento: quantum ergo secundum se sit causa vniuersalis effectuum omnium sacramentorum, non necessario exercet illam causalitatem, prout est in hoc sacramento, nisi fortasse ratione existentia in rerum natura, siingeretur a libi non existere independentem à modo sacramentali, & à susceptione sacramenti, vel voto eius, vt iam explicabo. Neque etiam dici potest, secundum, scilicet hoc promerire ex speciali promissione Christi: oportet enim illum ostendere: nam in Script. non habetur, & Concilia, quæ sufficienter docent effectum & vtilitatem huius sacramenti, non faciunt mentionem huius vniuersalis causalitatis, quæ tamen maxime explicanda esset. Et Floren. dixit, conferre omnes effectus

Can. Flor. quos confert cibus, non v. quos confert generatio, auctio, consecratio seu Ordinatio, &c. non ergo licet ex proprio capite hoc constringere. Dices, Concilia dicere hoc sacramentum efficere vnionem cum Christo: & quia hæc vnio intrinsece includitur in effectibus omnium sacramentorum. ideo hoc sacramentum habere vniuersalem causalitatem in omnes illos: hac enim ratione appellari videtur Eucharistia à Diony. c. 3. de Ecc. hier. sacramentorum consummatio & perfectio. Sed hæc nullius momenti sunt: iam n. explicatum est, quomodo vnio ad Christum sit effectus huius sacramenti, sc. quoad perfectionem & conseruationem suam, nõ quoad cetera omnia. Quod satis explicuit eo loco Dion. non enim confundit effectus sacramentorum, nec Eucharistia tribuit aliorum effectus, sed dicit omnia comparari ad eucharistiam, sicut imperfectum ad perfectum. & ideo post cetera omnia adiungi Eucharistiam tanquam finem & complementum omnium.

Secundo principaliter refellitur hæc vniuersalis causalitas, quia vel effectus aliorum sacramentorum pendunt à Christo vt existente in hoc sacramento absolute ac præcise ratione præsentia sacramentalis, vel cum ordine ad vsum & manducationem sacramentalem futuram in eo, qui receptorum est talem effectum. Vtrumque autem est aperte falsum. Primum quidem, quia sequitur, si Christus non existeret: alicubi sacramentaliter (vt si in tota Ecclesia nulla esset hostia consecrata) alia sacramenta non posse conferre suos effectus: quia dicuntur pendere essentialiter à Christo sic existente. Quod si dicatur non esse dependentiam adeo essentialem ac necessariam, sed solum quod si Christus sic existit in hoc sacramento, ab illo pendebunt ceteri effectus. Contra hoc etiam est, quia saltem sequitur, quando cunque nunc ministratur baptisimus, vel penitentia aut aliud sacramentum, Christum vt in pyxide existentem concurrere physice ac realiter ad effectus talium sacramentorum: quod est contra omnes Theologos, & sine fundamento dictum aut necessitate. Nec facile dici poterit, ex quo loco vel sacramento concurrat, nisi fortasse quis dicat ex propinquiori, aut qd simile: quod eadem facilitate contemneretur, qua sine fundamento assertum fuerit. Quod si physice Christus non concurrat, non habet hic locum concursus moralis: quia secluso ordine ad manducationem vel vsum, quæ causalitas moralis fingi potest in hostia consecrata in altari existente, in ordine ad effectum baptisimi vel penitentia? Alterum autem membrum refellitur, quia hoc sacramentum concurrere ad effectus aliorum sacramentorum in ordine ad suum vsum nihil aliud esse potest, nisi quod hoc sacramentum, vt manducatum in re vel in voto effectus singulos cum singulis sacramentis efficiat; non enim potest hoc alio modo probabili explicari: neque hæcenus aliter explicatum est. Ex qua explicatione sequitur Confirmationem dare suum effectum in voto huius sacramenti, & similiter extremam Vnctionem, Matrimonium, &c. Ad hoc in primis est nouum & inauditum: deinde sequitur, vt hæc sacramenta conferant suos effectus, necessarium esse habere votum suscipiendi

Franc. Suarez Tom. 3.

Eucharistiam: taque si quis dum confirmatur, habeat propositum non communicandi amplius, non consequetur effectum Confirmationis, quia ille non habet votum explicitum Eucharistia, vt per se constat: nec implicitum, cum expresse proponat contrarium: consequens autem esse falsum, facile potest exemplis ostendi. Nam si quis morti proximus baptizetur, & statim Eucharistiam suscipiat, licet postea confirmetur, potest habere propositum non communicandi iterum: recipiet ergo effectum Confirmationis sine voto Eucharistia: idem nunc quotidie accidit in extrema vnctione, quoties aliquis sumit illam non amplius communicaturus: & de Matrimonio potest facile similis casus excogitari. Et ratio omnium est, quia nullum est præceptum suscipiendi eucharistiam post quodlibet sacramentum, quod sane necessarium esset, si Eucharistia esset vniuersalis causa omnium effectuum sacramentorum, aut cum omnibus concurreret in re vel in voto. Quod si quis fortasse respondeat, in prædictis casibus Eucharistiam prius susceptam concurrere ad effectum alterius sacramenti postea suscepti, non erit difficile, huiusmodi fugam in verbis potius, quam in re aliqua consentientem reijcere. Tum quia ille concursus nec est physicus, vt per se notum est: nec moralis, quia fieri potuit, vt Eucharistia prius suscepta nullum habuerit ordinem ad sacramentum postea suscipiendum: imo quod recepta fuerit sine animo, vel etiam cum proposito non suscipiendi aliud sacramentum: tum etiam, quia prior eucharistia susceptio mere per accidens se habet ad effectum sacramenti postea suscepti: nec est dispositio ad illum, neque ex institutione, aut aliunde potest verisimilis fieri huiusmodi concursus assertio, vt statim iterum dicam. Vnde tandem argumentor, ostendendo alteram partem supra positam: sc. hoc nihil pertinere ad pietatem, vel ad conciliandam deuotionem huic sacramento. Quia per hoc genus causalitatis vniuersalis in re ipsa nulla maior efficacia aut virtus tribuitur huic sacramento: nec in re datur maior obligatio suscipiendi illud, sed tota illa ponitur in quibusdam extrinsecis respectibus vel denominationibus, quæ nihil ad mores pertinent, neque ad dignitatem huius sacramenti, nec fundamentum aliquid habent in institutione. Quo circa si vera esset hæc causalitas, vt esset alicuius momenti, oporteret in primis, vt quotiescunque sacramentum aliud esset operaturum, suscipienda necessario esset Eucharistia. Deinde, vt deficiente alio sacramento, v.g. Confirmationis, vel extremæ vnctionis, Eucharistia, vt causa vniuersalis posset supplere proprium effectum eius. Denique, vt ex hac virtute manaret ad nos vel semper, vel aliquando aliqua maior vtilitas, aut aliquis fructus. Nihil a horum conceditur huic sacramento propter hanc causalitatem vniuersalem, quam habere dicitur. Est ergo solum in verbis, quæ si vacua sint fructu, nihil possunt ad pietatem vel dignitatem sacramenti pertinere.

Quapropter, si in aliquo auctore graui interdum legatur eucharistiam esse veluti primum fontem efficaciam omnium sacramentorum virtute continentem, id non est intelligendum per illam causalitatem vniuersalem, sed per eminentiam quandam, quæ in proprio & specifico effectu hoc diuinum sacramentum habet in perficiendis quodammodo effectibus sacramentorum omnium. Baptisimus enim nos in Christo regenerat, eiq; facit similes: hoc vero sacramentum nutrit & consummat illam vnionem, & speciali modo nos affigit Christo vt capiti nostro, & parenti optimo. Penitentia delet peccata post baptismum commissa: hoc vero sacramentum & interdum id facit, saltem per accidens, & illum effectum perficit eodem modo, quo effectum baptismi, & amplius purificat animam, tollendo venialia, minuendo fomitem, & præseruando à mortalibus. Confirmatio præbet robur fidei: hoc sacramentum etiam in hoc præbet auxiliū & munit ho-

Eucharistia in suo effectu proprio velut eminenter habet effectus aliorum sacramentorum.

minera, vt hostibus fidei, & omnibus tentationibus resistat, vt frequenter Cypr. Chrys. aliique Sancti docent, quos infra suo loco signabimus. Extrema vñtio tollit reliquias peccatorum, & in difficili mortis trāfitu homini confert auxilium, hoc sacramentū, quatenus viaticum est, suum proprium subsidium in eo transitu praestat. Item dum generat virgines, & reuerentiam ad Deum & amorem ad proximum cōciliat, quodammodo confert & ad effectum & finem sacramenti Ordinis, quo ministri Dei praeparantur, vt digni illi inferuiant: & ad Matrimonij perfectionē, quae in castitate coniugali & mutua beneuolentia consistit. Hæc ergo est generalis vtilitas huius diuini mysterij, propter quam merito dicitur consummatio sacramentorum omnium: non vero alia, quæ verbis asseritur, re tamen, neq; explicatur, nec fundari potest.

1. Conclusio.

D. Thom.
Catalan.
Sotus.

Dico secundo, hoc sacramentū, nec paruulis nec adultis esse necessarium medium ad primam gratiā obtinendam. Hæc est sententia D. Thom. lect. 7. super 6. capit. Ioan. & infra hac 3. par. q. 80. vbi Caiet. ar. 11. eam recte docet, & Scotus d. 3. q. 1. ar. 3. & colligitur 1. ex Conc. Floren. & Trident. tribuentibus effectum remissionis peccati, & primæ gratiæ solis sacramentis Baptismi & Pœnitentiæ: tenciunt ergo nullum aliud sacramentum nec in re, neq; in voto proprio, esse ad hunc effectum necessarium: alias non conferrent hæc sacramenta primam gratiam propria virtute: sed in virtute illius sacramenti, in cuius voto illam tribuerent: sicut Conc. Trid. sess. 14. cap. 3. & 4. negat, contritionem sua virtute remittere peccatum, sed virtute sacramenti Pœnitentiæ, cuius votum includit. Secundo probatur conclusio ex præcedentis, quia sacramentum tantum potest esse medium necessarium ad obtinendum proprium effectum, propter quem tale sacramentum est institutum: quia causa non sunt necessaria propter effectum per accidens, sed per se: ostensum est autem, sacramentum Eucharistiæ nō esse institutum ad dandam primam gratiam, aut remissionem peccati originalis, vel mortalis, nec per modū causæ propriæ vt euidenter probant prædicta Concilia, nec per modum causæ vniuersalis, vt satis probatum est, ergo nullo modo. Tertio, quia in sacramentis nunquam reperitur necessitas medijs ad aliquem effectum ad salutem necessarium, nisi simul concurrat necessitas præcepti iuxta capacitatem eius, cui talis necessitas imminet: nam si ille sit paruulus, cadit in Ecclesiam, vel eos, qui illius curā habent. Quod facile potest exemplis probari in Baptismo & Pœnitentia. Et ratio est, quia hæc media non sunt ex natura sua necessaria: ergo non possunt fieri necessaria, nisi adiuncta lege: nam si nulla sit lex, poterunt sine peccato omitti, & consequenter non erunt necessaria. Quæ ratio maxime procedit, in adultis: suam tamen vim habet in paruulis, quia sicut per alios reguntur, ita expedit vt de reb. ad salutem necessarijs, saltem per alios, diuina lege ac præcepto regantur. Iam vero de susceptione Eucharistiæ, nullum est datum præceptum à Christo hoc speciali titulo, sc. propter gratiam primam obtinendam: ergo ad hunc finem non est medium necessarium. Minor explicatur primo in paruulis: nam certum de fide est, non habere Ecclesiam præceptum à Christo dandi illis Eucharistiā, antequam moriantur: quod mihi sane est signum euidentis illis non esse Eucharistiā medium necessarium ad primam gratiam, vel primam gloriam obtinendam. Dices, argumentum probat Eucharistiā in re susceptam non esse mediū necessarium, non vero Eucharistiā in voto, de quo iam datum est præceptum, cum datum est præceptū baptizandi hos paruulos, antequam moriantur. Sed hoc nihil est: nam præceptum de medio necessario, per se loquendo, non est de voto, sed de reali vsu si adhiberi possit: neque vnquam medium necessarium potest omnino & per totum tempus vitæ in re omitti, si accipi potest, alias nulla est necessitas rei, sed vt

Obiectio.

Dilatatio.

tantum. Et ita reuera in presenti solus baptismus dicitur necessarius, & de illo solo paruulis dando est præceptum. Reliqua omnia dicuntur per metaphoram, neq; aliqua additur necessitas huius sacramenti, quæ re ipsa aliquid addat.

Deinde euidentius id probatur de adultis: nam si, licet verum sit, esse præceptum diuinum communicandi: aliquando tamen quod hoc præceptum non sit datum propter primam gratiam obtinendam, illud argumentum aperte conuincit, quod si adultus tempore dubio impleuit illud præceptum ante mortem, licet postea indigeat prima gratia, & medijs ad illam recuperandam, non propterea tenetur communicare, vt si verbi gratia, post viaticum acceptum mortaliter peccauit: tenetur quidem iterum confiteri, etiā si eodem die accidat, illum peccare, & eodem censetur moriturus, non tamen tenetur communicare iterum, vnde potest habere expressam voluntatem non communicandi amplius: ergo signum est, Eucharistiā non esse medium necessarium ad illam gratiam primam, nec in re, nec in voto, quia neutro modo accipitur, cum talis homo expressam habeat contrariam voluntatem. Dices dari eā primam gratiam inuitu prioris communionis. Sed hoc non est probabile: quia iam prior communio habuit effectum suū, nec sacramenta habent effectum circa peccata postea commissa, alioqui damus causam hæreticis asserentibus peccata post baptismum commissa remitti per baptismum prius susceptum. Dici potest, saltem debere habere conditionatam voluntatem iterum communicandi, si superuixerit, vel si periculum illud euaserit: & hoc satis esse ad votum. Sed hoc nullius momenti est, quia medium necessarium debet re ipsa suscipi potest commode: vnde illa conditionalis est imperitens, quia illud propositum conditionatum non est propter presentem effectum, sed propter implendū præceptum, quod postea obligabit. Quare aliqui consequenter loquendo dicunt, per se loquendo teneri peccatorem in casu iterum communicare, si possit sine vilo inconuenienti vel scandalo, regulariter tamen excusari, propter moralia incommoda, scilicet scandalum, nimiam frequentiam viatici præter Ecclesiae consuetudinem, & cum probabili suspitione manifestandi suum delictum. Sed hoc ipsum satis ostendit, quam parum sit probabilis contraria sententia, cum cogatur ponere præceptum, quod nec seruari potest, nec ab vilo graui Doctore, vno vel altero Summis ita excepto, admittitur, vt latius infra in proprio loco dicam. Vnde, qua facilitate asseritur, contemnitur, quia præcepta, nisi probentur, admittenda non sunt, nedum si absqueratione vel autoritate asserantur. Adde deinde, si verum esset hoc præceptum, ac vera hæc necessitas medijs, non debuisset moraliter & secundum rectam rationem reputari incommoda illa, quæ proponuntur: potius enim debuisset in Ecclesia introduci consuetudo dandi semper Eucharistiā simul cum sacramento confessionis, præsertim in periculo mortis: & quoties vnū sacramentum reperitur, deberet repeti alterum sine admiratione vel scandalo, propter summam illius articuli necessitatem. Quin potius addo iuxta hanc sententiam, si consequenter loquatur, sequi dari hoc præceptum in eo casu, non solum si peccatum mortale intercedat, sed etiam sine illo, hoc solum, quod agrotus vult iterum consequi gratiam Pœnitentiæ. Quod ita declaro: si prima gratia sacramenti Pœnitentiæ datur per votum Eucharistiæ, ergo quoties datur sacramentalis gratia Pœnitentiæ datur ex eodem voto Eucharistiæ: patet consequentia, tum quia dicitur Eucharistiā esse causā vniuersalis omnium effectum sacramentum, tum etiam quia omnis gratia, quæ per sacramentum pœnitentiæ confertur, de se est remissioa mortalis culpæ: si enim saluatur veritas formæ & per accidens est, q; in hoc subiecto reperitur peccatū mortale, & ideo illa gratia non fit prima, neque,

neque actu tollat maculam peccati: ergo semper illa gratia includit ordinem ad Eucharistiam & votum eius: ergo quotiescumque quis confitetur, tenetur habere votum Eucharistiae saltem implicite: ergo & tenetur tunc non habere expressum propositum contrarium, & postea implere in re ipsa susceptione Eucharistiae, si potest. Est ergo ficta & gratis allerta tota haec necessitas.

Ad fundamentum contrariae sententiae, quod attulit nec ad locum Ioan. 6. et si concedamus omnia, quae ibi assumuntur, nihil efficitur: quia verbum illud, Non habebitis vitam in vobis, non significat necessitatem huius sacramenti ad obtinendam primam gratiam: sed ad summum, ad retinendam & conservandam: recte non exponitur, non habebitis vitam, id est, non retinebitis, nec conservabitis vitam, vt. Ioan. 3. dicitur, Omnis homicida non habet vitam aeternam in se manentem; i. perdet illam. Quomodo vero sit necessaria Eucharistia ad conservandam gratiam, & quid veritatis habeant reliqua, quae in illo fundamento dicuntur, dicemus sectione sequenti, D. Th. testimonia etiam explicabimus. Ad confirmationem iam ostensum est, male ibi citari & exponi Concilium Florentinum, cuius verum sensum iam aperuimus.

SECTIO II.

An hoc sacramentum necessarium medium sit ad perseverandum in gratia, usque ad gloriae consecutionem.

Heretici quidam dixerunt, realem susceptionem Eucharistiae esse omnibus hominibus necessariam medium ad salutem: in quo errore versati sunt Armeni, qui propterea simul cum baptismo Eucharistiam parvulis dabant, vt ex Guid. Carmel. refert Vvaldes. tom. 2. de sacr. cap. 91. Eundem errorem tribuit Graecis Iacobitis & Nestorianis. Pratoel. lib. 3. cap. 15. lib. 9. cap. 2. lib. 12. cap. 4. & ex hoc errore videtur profectus aduultus eorum, qui vel post mortem dabant Eucharistiam hominibus iam defunctis, vt colligitur ex VI. Synodo, Can. 83. Trullana, & in Conc. Altifod. c. 12. & Conc. Carth. III. c. 6. quibus locis hic abusus damnatur. Ex Catholicis vero quidam dixerunt, Eucharistiam esse medium necessarium ad perseverandum in gratia usque ad mortem, non quidem in re susceptam, sed in re vel in voto, & putatur esse sententia D. Th. hic, & infra q. 79. art. 1. ad 1. & q. 80. art. 11. ad 1. quibus locis generatim de parvulis & adultis loquitur. Et in hanc sententiam videtur inclinare Pet. Soto, lect. 9. de Eucharistia, dicens, non secus esse necessariam Eucharistiam ad vitam spirituales, quam cibum ad corporalem: idem significant: Claudius reper. 6. cap. 7. Spencæus lib. 2. de adorat. Eucharist. c. 12. Rosensis lib. 5. contra Oecolampadium in proemio. Iacobus Nachan. tra. de commu. theorem. 1. Sed hi aut theores, si attente legantur, fere omnes loquuntur de necessitate praecipui: & votum suscipiendi Eucharistiam non aliter requirunt, quam propositum seruandi omnia praecipua: Citantur etiam Holius, Soto, Ledesma, & alij, non tamen fideliter.

Fundamentum harum sententiarum sumitur ex citatis verbis Ioan. 6. quae, vt ostendimus, necessitatem medij indicant ad spirituales vitam, non inchoandam, vt diximus, ergo saltem conservandam. Hic enim effectus ibi huic sacramento tribuitur, tanquam propriae & vnicæ causae illius, vt ex illis etiam verbis patet, Sicut misit me viuens Pater, & ego viuo propter Patrem, & qui manducat me, ipse viuet propter me. Vbi significatur, sicut Pater est vnicum & necessarium principium Filij, ita vnicum principium seu medium ad spirituales vitam conservandam, esse hoc sacramentum. Vnde Cyril. lib. 10. in Ioan. c. 13. de hoc sacramento loquens, inquit, Non poterat aliter corruptibilis haec natura corporis ad incorruptibile vitam traduci, nisi naturalis vita corpus ei coniungeretur: vbi significat hoc sacramentum esse necessarium ad vitam aeternam comparandam, quod aper-

te docet etiam Basilius in moralib. reg. 21. ita intelligens locum Ioan. 6. & Aug. epist. 121. ad Probam. c. 11. S. August. & alij, quos referemus latius infra agentes de effectu huius sacramenti.

Secundo argumentor ratione, quia sicut remissio peccati & prima gratia est res necessaria ad salutem, ita etiam perseverantia in gratia, seu gratia finalis, ergo sicut ad dandam vel reparandam primam gratiam instituta sunt sacramenta baptismi & penitentiae, ita ad dandam perseverantiam, seu gratiam finalem institui debuit aliud sacramentum, quod non potest esse aliud, nisi Eucharistia: quae sicut nobilissimum est sacramentum, ita propter effectum perfectissimum institui debuit: est ergo ad hunc effectum necessaria. Terrio argumentor ex metaphora cibi, vt enim dixit Concil. Flor. hoc sacramentum proportionem seruata praestat animae omnia illa, quae cibis corporalis tribuit corpori: ideo enim sub forma cibi institutum est, sicut ergo corporalis cibus ad corporis conseruationem, & praeseruationem a morbo necessarius est, ita hoc sacramentum est simpliciter necessarium ad perseverandum in gratia usque ad finem.

In hac re dicendum est primo, realem susceptionem huius sacramenti non esse medium simpliciter necessarium ad perseverandum in gratia, vel obtinendam beatitudinem. Haec conclusio est de fide, vt colligitur aperte ex Trident. sess. 21. c. & Can. 4. & ex August. epi. 23. circa finem, & lib. 1. de peccatorum meritis, c. 20. & lib. 3. c. 4. & 11. contra Iulianum, & ser. 11. de verbis Domini, Fulgentio de fide ad Petrum, c. 30. Beda super 1. ad Cor. 10. vbi citat Aug. Hom. ad infantes. Qui docent, si paruulus moriatur cum solo baptismo, conse qui aeternam beatitudinem, & est per se euident, suppositis his principiis fidei: primum est, Baptismum conferre paruulis veram iustitiam: secundum, infantes non esse capaces peccati in ea aetate: tertium gratiam non posse amitti, nisi per mortale peccatum: quartum, quod ex his sequitur, eum, qui semel gratiam obtinet, si usque ad mortem non peccet, consequi gloriam. Ex his enim euidenter fit, si baptizatus infans in ea aetate moriatur absque reali in ducatione huius sacramenti, vt experientia docet saepe accidere, illi consequi aeternam beatitudinem: & consequenter hoc sacramentum re ipsa susceptum, non esse illi medium necessarium ad salutem. Quae ratio eandem efficaciam habet in adulto, qui post Baptismum mortaliter non peccat: & absque sua culpa sine hoc sacramento decedit: nam sine vlla dubitatione saluus erit, iuxta illud Matth. vlt. Qui crediderit & baptizatus fuerit, saluus erit. Quinimo constat ex doctrina huius, adultum sine vilo prioris sacramento re ipsa suscepto, per solam contritionem posse saluari, vt tractando de Baptismo & Penitentia latius ostenditur.

Dico secundo, sacramentum Eucharistiae non esse paruulis medium necessarium ad perseverandum in gratia usque ad finem, neque in re, neque proprie in voto susceptum. Hoc bene docuit Caieta. infra, q. 80. art. 12. & alij authores infra citandi. Et primo non obscure colligitur ex Trident. sess. 21. cap. & Can. 4. dicente, Si quis dixerit, paruulis antequam ad annos discretionis peruenerint, necessariam esse Eucharistiae communionem, anathema sit. Quamquam enim de reali communionem loquatur, tamen si Eucharistia esset illis medium necessarium, non esset simpliciter neganda eius necessitas: imo nec Ecclesia debuisset negare paruulis hoc sacramentum, saltem instantane eorum morte, quod tamen facit, & merito, vt q. 80. ostendimus. Secundo probatur ratione, quia sacramentum non est medium necessarium ad salutem, nisi sit institutum ad dandum aliquem effectum necessarium ad salutem, cuius per se loquendo debeat esse causa vnicæ, quia si non sit causa per se, non erit magis necessarius usus talis sacramenti, quam alij actus religionis, qui sunt in praecipuo: Et si non sit causa vnicæ, non erit necessaria, quia per aliam obtineri poterit talis effe-

